

Аққудай жырдың төресі

(қазақтың көрнекті ақыны Кәкімбек Салықов-90 жас толуына
библиографиялық шолу)

*Мезетті қымбат сыйлайық,
Оралып жылдар келмейді,
Дүние-теңіз, біз-қайық,
Күнде сәт туа бермейді*

Кәкімбек Салықов 1932 жылы 22 қаңтарда Солтүстік Қазақстан облысы, Шал ақын ауданы, Еңбек ауылында дүниеге келген. 1947 жылы Көкшетау қаласындағы № 1 мектепте орташа білім алып, 1950 жылы Сырымбет тауы бөктерінде Казгородок қазақ орта мектебін бітірді. 1955 жылы Мәскеудің түсті металлургия және алтын институтын бітіргеннен кейін Жезқазған кенішінде кен мастері, участке бастығы, К.И.Сәтбаев атындағы кен-металлургия комбинаты парткомының хатшысы, Қазақстан КП қалалық комитетінің бірінші хатшысы, Жезқазған комитетінің екінші хатшысы қызметін атқарды. 1975 жылдан КОКП Орталық Комитетінің аппаратында инспектор болып қызмет істейді. 1984 жылы

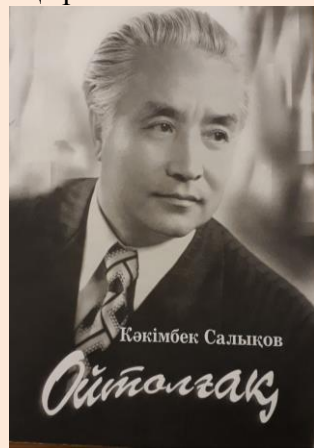
Өзбекстан КПОК-нің бюро мүшесі, Қарақалпақ облыстық партия комитетінің бірінші хатшысы, одан кейін Кеңестер Одағы Жоғарғы кеңесінің экология комитетінің төрағасы, Жоғарғы кеңестің Президиум мүшесі қызметтерін атқарды.

Алғашқы өлеңдер жинағы – «Сыр» 1977 жылы жарық көрді. Сол жылы «Жезкиік» атты жыр жинағы орыс тіліне аударылып жарияланды. 1981 жылы «Қырғызстан» баспасы

оның «Нұрлы күндер» кітабын қырғыз тілінде, 1983 жылы Ғафур Ғұлам баспасы «Жезкиік» жинағын өзбек тілінде шығарды. «Букетовке реквием», «Эдельвейс», «Ғасырға тең бір мезет», «Че Гевара» атты поэмалары орыс тіліне аударылды.

К.Салықов — «Дала», «Қырандар», «Гәкку», «Жезкиік», «Еңлікгүл», «Тәттімбет», «Домбыра», «Қарақалпақ», «Кенесарының соңғы сөзі» секілді көптеген поэмалардың авторы. Соңғы жылдары оның «Ойтолғақ» (2001), «Сырғалы сонеттер» (2001), «Күзгі шуақ» (2004), «Күзгі сарын» (2005), «Сенсің ел данасы» (2006), «Әлемнің сегізінші ғаламаты» (2006), «Мағжанға тағзым» (2008) кітаптары жарық көрді. В.В.Маяковскийдің «В.И.Ленин» поэмасын, А.С.Пушкиннің өлеңмен жазылған «Евгений Онегин» романын, М.Ю.Лермонтовтың, Ю. П. Полонскийдің, Р. Ғамзатовтың,

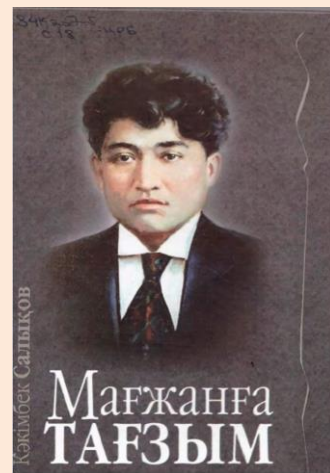
Алдан-Семеновтың, С.Норовчатовтың, В.Савельевтің, Я.Коластың, М.Львовтың, моңғол және өзбек ақындарының өлеңдерін қазақ тіліне аударды. Б.Жұманиязов, Н.Тілендиев, Ә.Бейсеуов, Е.Хасанғалиев сияқты композиторлар ақынның көптеген өлеңдеріне ән шығарды. «Жезкиік», «Сағыныш», «Аққу әні», «Үш арыс», «Бір ауыз сөз», «Оқжетпес», «Көкшетау», «Жамбыл ата» сынды туындылары халық әніне айналып кетті.

Көркем поэзия - өнер туындысы ретінде қыр-сыры мол жанр. «Поэзия - сөз өнері, көркемдік шеберліктің теңдесі жоқ озық үлгісі. Ол - айналамыздағы дүниені, өмірді танып-білудің күшті құралы, біздің қоғамдық ой-санамыздың, көркемдік, эстетикалық сезіміміздің өнімді саласы. Сондықтан поэзиядағы сөз суреттілігі, бейнелілігі өмір шындығынан нәр алып, соған тікелей жалғас туады», - деген еді Зәки Ахметов. [1,7] Сезімнен тыс поэзия болмайды. Оның ішінде лирика тікелей сезімдік туынды. Кәкімбек Салықов сезінгенін іркіп қала алмайтын, қуанышына да, ренішіне де оқырманын ортақтастырып отыратын шын сезім ақыны еді. Оның жырлары да өзі туған Көкшенің саф ауасындай таза, қайыңдары мен қарағайындай биік те әдемі, көлдеріндей айдын, бұлақтарындай мөлдір. Туған табиғаты сүйікті ұлына құйылып тұрған сұлу жыр сыйлаған. Оған Ақан әндерінің сұлулығы мен сыршылдығы, Ыбырайдың өрлігі, Мағжанның сезімталдығы дарыған. Қазақ даласын, табиғатын төгіле жырлаған «Дала» поэмасы - елін, қазақтың кең даласын сүйген ақынның көңіл-күйіне толы патриоттық туынды. Ол дала келбетін танытар суреттермен қоса, дала өмірі мен ондағы өзгерістерді сырласу күйінде бейнелеп, қоршаған ортаның тағылымын кең ашады. Жырларында ел сағынышы, туған өлкені аңсау ерекше байқалады. Ауылына деген сағынышын кең даланы желе жортқан жезкиікке, Қоскөлдегі қос аққуға балайды. Ол әр түрлі түске толы Ұлытаудың етегін, қарақат көзді қыздарын, кісінеген құлынының қоңырау дауысын, даланың көгін, жауыны мен орманының таза ауасын сағынып еске алады. «Адамдар аккумулярды атпандаршы», «Жезкиік», «Жезкиікті көрсемші», «Көрдің бе, Жезқазғанның жезкиігін», «Жүрегімнің жүйіткіп өткен елігі» т.б. өлеңдерінде сұлулық суреті ғана емес, сұлулықтың сырын ұғуға ұмтылған адам арманы да бейнеленген. Туған өлке сұлулығын ақын оның аққуынан, жезкиігінен, ақ маралынан таниды. Бұлар сұлулықтың символдары, қаламгер бейнелеуінде әсемдік көріністер. Өлеңдерінің өрнегі, ақындық оркестировкасы, сөз бояуы бірсарынды емес, әрқалай ойнақы. Көңіл құбылысын дөп басар өлең формаларын еркін қолданады. «Шын жүректен» атты таңдамалы шығармалар жинағы өмірдің әр құбылысына айрықша мән беріп, үлкен ой түйіндеуге ұмтылғандығы және оның өзін жалаң баяндамай, көзге көрінерліктей суреттегенімен оқырманын тәнті етті.

Кәкімбек Салықовтың қазақ әдебиетіне әкелген соны жаңалығы - сонет шоғырын қалыптастыруы және тақырып аясын молықтыруы. Ақынның дүниеге әкелген сонет шоғырының ішінде ғұмырнамалық-философиялық «Кеншілік пен ақындық» атты сонеті тақырыбына сай сөз өнері мен кеншілік мамандығының өз бойында қатар өмір сүруі, сүйікті мамандығы мен жан дүниесінің үндесуін көрсетеді. «Кеңшілігім - әкеме», «ақындығым - анама» деп келетін жолдары символдық көркем деталь түрінде алынып, қос қанатына соншалық жауапкершілікпен, үлкен махаббатпен қарайды. Ақын сонеттерінің тақырыбы әр алуан, әрі ауқымды, бірақ ортақ үндестік те жоқ емес. Отан, туған жер, жеке тұлға - барлығына арналған сонеттердің ортақ арқауы - ақын сүйіспеншілігі, үлкен жүректің лүпілі сезіледі. Кәкімбек Салықов - қазақ поэзиясына алғаш рет «Сонет шоғырын» ғана емес, «қос сонет» жазған тұңғыш ақын. «Күй әсері» деп аталатын сонеті көз алдыға қазақтың кең даласын әкеліп, сол далада еркін өмір сүрген бейбіт халықтың шат-шадыман көңіл-күйі, күмбірлеген күй еріксіз елеңдетіп, ерекше бір әдемі күйге енгізеді. Лирикалық тұлға ұлттық характерімен көз алдыға келеді. Ақынның туған жері туралы ұғымы кең, бұл ұғым контекстінде бүкіл елін, Қазақстанның қамтып сөйлейді.

Сонет - қазіргі қазақ поэзиясында кең таралған жанр, бірақ

соған қарамастан, лириканың ең қиын жанры екені белгілі. Поэзияның осы қиын формасына батыл баруы Кәкімбек ақынның ізденімпаздығын, даралығын танытады.

Осының бәрінен Кәкімбектің өмірінде кенші тағдыры мен ақындық тағдырдың қалай тоғысқаны, ақынның ұшқыр ойлары кен қазушының іскер қолымен ажырамас келісім тапқаны байқалады. Күш қызуы мен ақындық жылу да бірін-бірі толықтырып тұрады. Оның «Террикондар», «Жезқазған кені», «Шахтаға ода», «Забойда», «Шахтер мен ғарышкер», «Байқоңыр», т.б. өлеңдері ақын өмірбаянының беттерінен сыр шертеді. Ондағы ақындық пафос өмір суреттерімен нәрленіп, заман туралы толғаныстарға ұласады.

Кәкімбектің кейінгі атқарған қызметтері де ол үшін өмір мектебі болғаны даусыз. Ұзақ жылдар ел, мемлекет басшылығында жүрген ол осы жолда елін сүйген азамат, интернационалист болып, халқының бойындағы биік адамгершілік сезімдерді толғайды. Оның Мәскеу, Болгария, Қырғыз, Түркімен, Қарақалпақ жырлары тақырыптық кеңдігімен ғана емес, өмірді тани білген ақынның суреткерлігімен, тапқыр, бейнелі образдарымен бағалы. Ол қайда барса да, Қазақстанын ойлайды, көргенін қазақ жерімен салыстыра отырып суреттейді. Ақынның өресі өсіп, көңіл көкжиегі кеңейгенін, шеберлігінің жетілгенін осы дәуірдегі жырлардан айқын танимыз.

Кәкімбек жырларында соғыстан қайтпай қалған әке мен оқудағы баласын күтіп, оның адам болғанын көре алмай кеткен арманды ананың бейнесі ерекше танылады. Ол «анамды сағыну мені ақын етті» дейді. Өзін әке мен анасының өмірін жалғастырушы санайды. Туған еліне арнаған бір өлеңінде:

Әкем үшін бір ісінді тындырып,
Анам үшін жырлап өтем өзінді, - дейді.

Ақын бойындағы ана мен әкеге деген құрмет, сүйіспеншілік, сағыныш оның «Ұрпақ сыры» атты лирикалық поэмасында айрықша көрінеді. Бұл – ақынның жүрек сыры. Онда соғыс кезіндегі тұрмыс ауыртпашылығы, әке өлімі, жесір қалған ана мен жетім бала өмірі оқырман көңілін тебіренерлік сезімталдықпен жырланған.

Кәкімбек – сезінгенін іркіп қала алмайтын, қуанышына да, ренішіне де оқырманын ортақтастыра алатын шын сезім ақыны. Сезім шыншылдығы оның өлеңдеріндегі ойды ашып, нақтыландырады. Оның табиғат, махаббат жырлары сағынышқа толы болып келеді.

Сағынышым құс жолындай жалғайды,
Жалғызтау мен Ұлытаудың арасын, - дейді ол.

Ақынның «Күз», «Оқжетпес», «Көкшетау», «Ақжауын», «Есілге», «Теңізге» тәрізді өлеңдерінде сол өлкелерге тән суретпен бірге, онымен ұштасып жатқан адам сезімі, көңіл-күйі жырланады. Өлеңнің лирикалық кейіпкері кейде бұлтқа ұқсап, «Түнерсем де, кей-кейде жаумай кетем», «Сәл жабықсам, әп-сәтте ашыламын, Күн сәулесін құлшына ала келген, ақ жанбыр боп төгіле шашыламын» – дейді. Ақын табиғатты аялауды қалайды. Кейде көңілі жүдеп:

Өттең дүние-ай, жайқалған бәйтеректер
Жапырақсыз қалғанда мойып қалам, - дейтіні де бар.

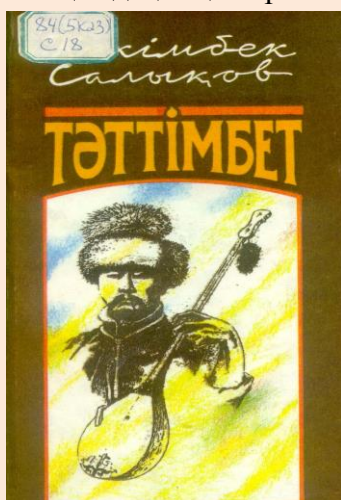
Оның қазақ даласын, табиғатын төгіле жырлаған «Дала» поэмасы – соны сүйген ақынның көңіл-күйіне толы патриоттық туынды. Ол дала келбетін танытар суреттермен қоса, дала өмірі мен ондағы өзгерістерді, сырласу күйінде бейнелеп, өзін қоршаған ортаның тағлымды тұстарына мән береді.

Даламенен өлшеймін ғарыш-ғаламды,
Дала мен ана сезімтал етті санамды, - дейді.

Сырт елдерде көп жүрген ақынның осы тұста жазған жырларында ел сағынышы, туған өлкені аңсау ерекше байқалады. Бұл әсіресе, оның Мәскеу жырларында мол.

Ән салма, қалқам,
Ауылды аңсап мен барда.
Онсыз да болам
Өзімнен өзім делдал да.
Аз ғана күндер
Сағынбай жүрген болайын,
Онан да менің
Көңілімді, сәулем, сен де алда.
... Байқамаппын
Биылғы жаздың келгенін.
Жезкиіктің
Із тастап жорта желгенін,
Қоскөлге барып,
Аққуға қарап отыру,
Елестеп кетті қисапсыз қызық ермегім

Кәкімбектің соңғы жылдардағы ақындық үлкен табысы есебінде «Тәттімбет» поэмасын бөліп атау орынды. Бұл – бір ақындық үлкен толғаныстан туған эпикалық құлашы кең, лирикалық сезім сәттеріне бай, өлеңмен жазылған роман дерлік көлемді шығарма. Онда Тәттімбет күйлерінің сарыны арқылы сол дәуірдегі қазақ тарихының сыры, ұлы сазгердің өмір жолы жан-жақты ашылады. Ақын «Кек пен қайғы аралас Тәттімбеттің мұңды сазын армансыз аралап», «Азат күнге шақырған қоңыр күй» үнімен сырласады. Тәттімбет туған өлкенің суреттерін тірілте отырып, Кәкімбек олардың жанды бейнесін күй тарихымен байланыстыра ашады. «Бұлтына мұң байланған Қарқаралы», «Сылқылдақтың» сарынына салып, шертіп, қағып, төгіліп жатқан Түндік өзені, күй тіліне қосылған Мыржықтау мен Дастар шыңы – бәрі де көркем жасалған табиғат суреттерімен, күй сарыны арқылы берілген заманалық сырларымен көз алдыға елестейді.

Ақын Тәттімбет күйлерінің ырғақ, өрісін, сарынын өлең тіліне ауыстырып, шеберлікпен, сезімталдықпен бойыңа құяды. Сұлу саздан кең даланың иісі аңқиды. Тәттімбеттің күй арқылы айтысқан Айзада қызға деген сезімі, Ақбөпеге деген сағынышы, Есім-ана туралы ойлары бәрі тоғысып, ұлы сазгерді шығармашылыққа жігерлендірген ой мен сезім күшін бейнелейді. Ол мұң мен шерге толы күй сарынына көміліп қалмай, ұлы мұраны халық санасына жеткізе білген. Бұрын да бірталай поэма жазған Кәкімбек «Тәттімбет» арқылы өзінің лириктігіне қоса эпиктік кең танысты ақын екенін дәлелдеді.

Кәкімбек орыс және басқа тілдерден бірсыпыра шығармалар аударған. Әсіресе, ақынның А.С.Пушкиннің «Евгений Онегинін» аударуы – ұлттық әдебиетіміздің үлкен табысы деп саналуға лайық.

Әсем лириктігіне қоса өзі шығарған және өлеңдеріне жазылған әндер қосылып, ақын атын ел ішіне танымал етті. Оның «Жезкиік», «Аққу жеткен», «Саумал көл», «Сарыарқа», «Дүниеде мені сүйген бір адам бар», т.б. әндері халық арасына кең жайылған.

Қазақ КСР Жоғарғы Кеңесіне үш мәрте (IX, X, XI) депутат болып сайланған, КСРО Жоғарғы Кеңесінің депутаты болған. «Қазақстанның еңбек сіңірген қайраткері» құрметті атағының иегері (2001), Халықаралық Қ.Сәтбаев қорының президенті, Қазақстан Республикасы «Экология» академиясының академигі болды. Ленин орденімен, екі рет Еңбек Қызыл Ту орденімен, «Парасат» және Халықтар Достығы ордендерімен, көптеген медальдармен марапатталған.

Еңбектердің әліпбилік көрсеткіші

1. Мәңгі шырақ алауы: Өлеңдер, поэмалар. - Алматы: Жазушы, 2007. - 416 б. - (Қазіргі қазақ поэзиясы)
2. Салықов К. "Күзгі сарын": Өлеңдер, поэмалар / К. Салықов. - Астана: Елорда, 2005. - 296 б.
3. Салықов К. Ақынжанды ғұлама: Өлеңдер, реквием және поэма / К. Салықов. - Астана: Фолиант, 2011. - 169 б.
4. Салықов К. Астана-елдің ажары: Өлеңдер, толғаулар және әндер / К. Салықов. - Астана: Фолиант, 2013. - 200 б.
5. Салықов К. Дарқан дарын: Өлеңдер жинағы / К. Салықов. - Астана: Фолиант, 2010. - 160
6. Салықов К. Жезкиік: Әнге оранған өлеңдер жинағы / К. Салықов. - Астана: Фолиант, 2007. - 340 б.
7. Салықов К. Қазақтың асыл абызы: Реквием, ода, өлеңдер және лирикалық поэмалар / К. Салықов. - Алматы: Фолиант, 2010. - 224 б.
8. Салықов К. Тәттімбет: поэма, өлеңдер, толғау / К. Салықов. - Астана: Фолиант, 2005. - 220 б.
9. Салықов К. Ұлтжанды азамат: Өлең-толғаулар және поэма-репортаж / К. Салықов. - Астана: Фолиант, 2012. - 144 б.
10. Салықов К. Фазыл аға: Өлең-одалар және поэмалар / К. Салықов. - Астана: Фолиант, 2010. - 264 б.
11. Салықов К. Шығармалар жинағы / К. Салықов. - Алматы: Жазушы
12. Салықов К. Шығармалары / К. Салықов. - Астана: Фолиант. – 2009. Т.4: Қаныш жолы: Өлеңдер, поэмалар, реквиемдер және толғаулар. - 392 б.
13. Салықов К. Шығармалары / К. Салықов. - Астана: Фолиант. – 2009.
14. Салықов К. Шығармалары / К. Салықов. - Астана: Фолиант. – 2009. Т.10: Под звуки домбры. Стихи, поэмы, баллада и реквием. На русском языке. - 344 б.
15. Салықов К. Шығармалары / К. Салықов. - Астана: Фолиант. – 2009. Т.1: Кеншілік пен ақындық: өлеңдер мен поэмалар (1948-1978). - 432 б.
16. Салықов К. Шығармалары / К. Салықов. - Астана: Фолиант. – 2009. Т.2: Аққу жеткен: Өлеңдер мен поэмалар (1979-1997). - 424 б.
17. Салықов К. Шығармалары / К. Салықов. - Астана: Фолиант. – 2009. Т.5: Түркістан әлемі: Өлеңдер мен поэмалар. - 432 б.
18. Салықов К. Шығармалары / К. Салықов. - Астана: Фолиант. – 2009. Т.7: Туған ел кұшағында: Өлеңдер мен поэмалар. - 360 б.
19. Салықов К. Шығармалары / К. Салықов. - Астана: Фолиант. – 2009. Т.8: Күзгі шуақ: Өлеңдер, поэмалар, толғаулар мен одалар. - 448 б.
20. Салықов К. Шығармалары / К. Салықов. - Астана: Фолиант. – 2009. Т.9: Жезкиік: Әнге оранған өлеңдер жинағы. - 344 б.

Салықовтың өмірі мен шығармашылығы жайында әдебиеттер

1. "Өмірден өкінішпен өтер едім, туған ел мен кеткен соң сағынбаса...": ақын К.Салықов // Солтүстік Қазақстан. - 2015. - 26 қараша.
2. Амангелді А. "Әділдік пен тазалыққа жүргенім мені қиянаттап, жазықсыз қаралаудан аулақ етті": (Кәкімбек Салықов айтқан сыр) / Амангелді А. // Егемен Қазақстан. - 2014. - 24 қыркүйек.
3. Амангелді Ә. Қайраткер ақын: ақын Кәкімбек Салықов / Амангелді Ә. // Мағжан. - 2015. - №4. - б.3-21.
4. Амангелді Ә. Қайраткер ақын: ақын Кәкімбек Салықов / Амангелді Ә. // Мағжан. - 2015. - №4. - б.3-21.
5. Арнаған елге ғұмырын, жампозы қазақ жырының! // Солтүстік Қазақстан. - 2017. - 19 қаңтар.
6. Әбілдәқызы Қ. Кәкімбек Салықов - мемлекет және қоғам қайраткері / Әбілдәқызы Қ. // Айгөлек. - 2014. - №1(150). - б.4-5.
7. Әбілина Қ. Жүрегінен жыр төгілген / Әбілина Қ. // Білімді ел. - 2017. - 17 қаңтар.
8. Батырбеков О. Соңына сәулелі із қалдырған... / Батырбеков О. // Ана тілі. - 2013. - 26 желтоқсан 2013 жыл - 8 қаңтар 2014 жыл.
9. Бектас Г. Қазақтың жезкиігі: ақын Кәкімбек Салықов / Бектас Г. // Айқын апта. - 2014. - 27 қараша.
10. Ерғалиев Ж. "Қатар жүрген күндерді сыйлайықшы...": Ақын Кәкімбек Салықовтың рухымен үндесу (Эссе) / Ерғалиев Ж. // Солтүстік Қазақстан. - 2014. - 7 қаңтар.
11. Ерғалиев Ж. "Қатар жүрген күндерді сыйлайықшы...": Ақын Кәкімбек Салықовтың рухымен үндесу (Эссе) / Ерғалиев Ж. // Солтүстік Қазақстан. - 2014. - 7 қаңтар.
12. Ерғалиев Ж. "Қатар жүрген күндерді сыйлайықшы ...": Ақын Кәкімбек Салықовтың рухымен үндесу (эссе) / Ерғалиев Ж. // Егемен Қазақстан. - 2013. - 27 желтоқсан.
13. Ерғалиев Ж. "Қатар жүрген күндерді сыйлайықшы ...": Ақын Кәкімбек Салықовтың рухымен үндесу (эссе) / Ерғалиев Ж. // Егемен Қазақстан. - 2013. - 27 желтоқсан.
14. Жезкиік жырдың жампозы еді...: Өттің дүние ! // Айқын апта. - 2013. - 28 қараша.
15. Жезкиік жырдың жампозы еді...: Өттің дүние ! // Айқын апта. - 2013. - 28 қараша.
16. Кәкішев К. Атамекенін именбей жырлаған ақын: Кәкімбек Салықов / Кәкішев К. // Қазақ әдебиеті. - 2013. - 29 қараша.
17. Қазақ жырының жезкиігі: ақын Кәкімбек Салықов 85 жас // Солтүстік Қазақстан. - 2017. - 21 қаңтар.
18. Қазақ жырының жезкиігі: ақын Кәкімбек Салықов 85 жас // Солтүстік Қазақстан. - 2017. - 21 қаңтар.
19. Қайраткер ақын: ақын Кәкімбек Салықов // Солтүстік Қазақстан. - 2014. - 30 қазан.
20. Қайраткер ақын: ақын Кәкімбек Салықов // Солтүстік Қазақстан. - 2014. - 30 қазан.
21. Қожахметов Д. Жырдың жез қанатты ақының еске алуға арналды / Қожахметов Д. // Молодежная - Жастар. - 2015. - 29 желтоқсан.
22. Қош жезкиік ақын ! // Дала мен қала. - 2013. - 28 қараша.
23. Қош жезкиік ақын ! // Дала мен қала. - 2013. - 28 қараша.
24. Мұқанов Қ. Қазақтың қыран құстай Кәкімбегі: ақын Кәкімбек Салықов шығармашылығы / Мұқанов Қ. // Солтүстік Қазақстан. - 2016. - 5 шілде.
25. Мұқанов Қ. Қазақтың қыран құстай Кәкімбегі: ақын Кәкімбек Салықов шығармашылығы / Мұқанов Қ. // Солтүстік Қазақстан. - 2016. - 5 шілде.
26. Мұқанов Қ. Сегіз қырлы бір сырлы тұлға еді: ақын Кәкімбек Салықов 85 жас / Мұқанов Қ. // Солтүстік Қазақстан. - 2017. - 19 қаңтар.
27. Мұқанов Қ. Сегіз қырлы бір сырлы тұлға еді: ақын Кәкімбек Салықов 85 жас / Мұқанов Қ. // Солтүстік Қазақстан. - 2017. - 19 қаңтар.

28. Өмірден өкінішпен өтер едім, туған ел мен кеткен соң сағынбаса...": ақын К.Салықов // Солтүстік Қазақстан. - 2015. - 26 қараша.
29. Салықов К. Әз / Салықов К. // Егемен Қазақстан. - 2014. - 8 қаңтар.
30. Салықов К. Әз / Салықов К. // Егемен Қазақстан. - 2014. - 8 қаңтар.
31. Салықов К. Біржан Сал жайлы толғаныс / Салықов К. // Жұлдыз. - 2013. - №9.- б.131-139.
32. Салықов К. Біржан Сал жайлы толғаныс / Салықов К. // Жұлдыз. - 2013. - №9.- б.131-139.
33. Сәрсекке М. Жарты ғасырға созылған достық: ақын Кәкімбек Салықов / Сәрсекке М. // Егемен Қазақстан. - 2014. - 30 қазан.
34. Сәрсекке М. Жарты ғасырға созылған достық: ақын Кәкімбек Салықов / Сәрсекке М. // Егемен Қазақстан. - 2014. - 30 қазан.
35. Тобаяқов Б. Біреу ерте, біреу кеш бір құлайды... / Тобаяқов Б. // Айқын . - 2013. - 29 қараша.
36. Тобаяқов Б. Жазираның жезкиігі: ақын Кәкімбек Салықов / Тобаяқов Б. // Айқын. - 2014. - 28 қазан.
37. Тобаяқов Б. Ұлтқа тұлға болған адам : (немесе сардаланың жезмаралы туралы эссе) / Тобаяқов Б. // Айқын апта. - 2017. - 21 қаңтар.
38. Тобаяқов Б. Ұлтқа тұлға болған адам: (немесе сардаланың жезмаралы туралы эссе) / Тобаяқов Б. // Айқын апта. - 2017. - 21 қаңтар.
39. Тілеубаев С. Жезкиік-жыр жадымызда: ақын Кәкімбек Салықов / Тілеубаев С. // Ана тілі. - 2014. - 30 қазан-5 қараша.
40. Тілеубаев С. Жезкиік-жыр жадымызда: ақын Кәкімбек Салықов / Тілеубаев С. // Ана тілі. - 2014. - 30 қазан-5 қараша.

Ақпараттық-библиографиялық үрдістерді
компьютерлендіру бөлімінің кітапханашысы
Қазықанова А.Қ.